

Toiminnan ja talouden toteutuminen 1.1.- 31.8.2022

TOIMINNALLISET TAVOITTEET 2022

Jäsenkunnat hyväksyivät keväällä 2017 Tulevaisuuden kaupunkiseutu -strategian ja sen toteutusohjelman, jotka ohjaavat tavoitteiden asettamista myös vuodelle 2022. Tavoitteissa on huomioitu myös rakennesuunnitelman 2040 ja MAL- sopimuksen toteuttaminen. Toiminnalliset tavoitteet esitetään seutustrategian pääviestien mukaisesti. Lisäksi kuvataan seutuyhteistyön yleinen kehittäminen ja kansallisen MAL-verkoston painopisteet 2022.

Lisää kilpailukykyä: Vahvistamme kansainvälistymistä elinvoiman lisäämiseksi. Edistämme monipuolista osaamista ja uusia työmahdollisuuksia. Toimenpiteitä suunnataan hyvän saavutettavuuden, houkuttelevan osaamis- ja innovaatioympäristön, monipuolisen elinkeinorakenteen sekä aluetaloutta vahvistavan yrittäjyys- ja työllisyyspolitiikan edistämiseen.

1. Luodaan elinkeinujen houkutteluun ja sijoittumiseen seudulliset vyöhykeperiaatteet yhteistyössä Business Tampereen kanssa.

Osana MAL-sopimuksen toteutusta on käynnistetty Seudulliset Elinkeinovyöhykkeet hanke, jonka yhteydessä kartoitetaan Business Tampereen tunnistamien yritysekosysteemien sijoittuminen. Näiden pohjalta muotoillaan seudullisesti merkittävät elinkeinotoiminnan sijainnit ja vyöhykkeet Mastolle ja Business Tampereen ulkoiselle johtoryhmälle suunnatuissa työpajoissa.

2. Tuetaan asukkaiden osallistumista seudulliseen suunnitteluun.

399 seudun asukasta osallistui dialogimenetelmällä toteutettuun suuren seutukeskusteluun, joka käsitteli seudun liikennejärjestelmää. Suuri seutukeskustelu toteutettiin osana valtiovarainministeriön rahoittamaa Kaupunkiseudun digitaalinen kansalaispaneeli -hanketta. Lisäksi hankkeessa toteutettiin kirjoitettu keskustelu otakantaa.fi alustalla, mihin saatiin lähes 400 viestiä seudun asukkailta.

Seututoimisto on perustanut Seutupaneelin eli osallistumisesta ja vaikuttamisesta kiinnostuneiden asukkaiden rekisterin, joka palvelee seudullista suunnittelua vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa. Käytännössä, Seutupaneelin avulla voidaan tavoittaa iso määrä asukkaita yhdellä sähköpostilla ja tarjota heille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa ajankohtaisiin suunnitteluteemoihin. Seutupaneeliin on liittynyt 31.8.2022 mennessä yli 800 seudun asukasta, ja panelistien määrää voidaan kasvattaa jatkossa. Panelisteja on osallistunut mm. seudullisen ulkoilureittisovelluksen testaamiseen keväällä ja ilmastotyöryhmän

toteuttamaan ilmastonmuutoksen vaikutuksia selvittäneeseen asukaskyselyyn (kts. kohta 6) kesän aikana.

Rakennesuunnitelman valmistelun yhteyteen on ohjelmoitu asukkaille suunnattujen webinaarien sarja, jonka yhteydessä toteutetaan myös asukkaiden kuuleminen ja vuorovaikutus laadukkaiden ja juridisesti pitävien suunnittelun periaatteiden mukaisesti.

Liikennejärjestelmä on ollut keskusteluteemana suuressa seutukeskustelussa, jonka tuloksia on käsitelty seudun liikennejärjestelmätyöryhmässä. Työn tuloksia on hyödynnetty seudun alue- ja liikkujaprofiilien määrittelyssä. Toteutetun työkalun kautta näkökulmat tulevat hyödynnetyksi myös muussa seudun suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa (kts. tavoite 4).

Kasvulle kestävä rakenne: Edistämme väestönkasvua ja hyödynnämme kaupungistumista. Lisäämme seudun houkuttelevuutta asuin- ja toimintaympäristönä. Käytämme resursseja viisaasti ja hillitsemme ilmastonmuutosta. Toimenpiteitä suunnataan toimivan yhdyskuntarakenteen edistämiseen, rajattoman sijoittumisalueeseen ja tasapainoisten asuntomarkkinoiden edistämiseen.

3. Käynnistetään Rakennesuunnitelman/kaupunkiseutusuunnitelman päivitys. Rakennesuunnitelman päivitys on käynnistetty keväällä 2022. Työ on määrä saattaa valmiiksi keväällä 2023.

Joukkoliikenteen kehityskuvatyön aikataulu on kytketty yhteen rakennesuunnitelman päivityksen kanssa (kts. tavoite 5).

4. Laaditaan tulevaisuuskuva väestön alueellisista liikkumistarpeista kestävä ja turvallisen liikkumisen edistämiseksi.

Seudulla on laadittu kuvaus seudun ”alue- ja liikkujaprofiileista” hyödynnettäväksi seudun kestävä ja turvallisen liikkumisen edistämiseksi. Tehtyä analyysiä ja työkalua hyödynnetään syksyllä 2022 käynnistyvissä joukkoliikenteen kehityskuvatyössä sekä kestävä ja turvallisen liikkumisen suunnitelman laatimisessa.

5. Laaditaan joukkoliikennejärjestelmän kehityskuva

Joukkoliikenteen kehityskuvatyö on ohjelmoitu ja kilpailutettu keväällä 2022. Työssä muodostetaan kokonaiskuva joukkoliikenteen roolista tulevaisuudessa ja määritetään kehityspolku tunnistettujen tavoitteiden ja tarpeiden toteuttamiseksi. Työ antaa syötteitä rakennesuunnitelman laatimiseen sekä joukkoliikenteen operatiivisten kehittämistoimenpiteiden määrittelyyn. Työskentely valitun konsultin kanssa on käynnistetty elokuussa.

6. Käynnistetään ilmastomuutoksen sopeutumisen ja varautumisen seudullinen suunnittelu.

Seututoimisto on saanut rahoitusta Sopeutuva kaupunkiseutu -hankkeelle ympäristöministeriöltä ja käynnistynyt hankkeen huhtikuussa. Hankkeessa toteutettiin kesän aikana Bongaa ilmastomuutos -asukaskysely, jossa selvitettiin ilmastomuutoksen vaikutuksia seudun asukkaiden arkeen ja arkiympäristöön. Kyselyn tulokset tarjoavat tärkeitä näkökulmia sopeutumisen suunnitteluun ja periaatteiden laadintaan osaksi päivitettävää rakennesuunnitelmaa ja seudullista Hinku-tiekarttaa. Sopeutumisteemat ja periaatteet määritetään konsultin kanssa, joka kilpailutettiin kesän aikana. Konsultti on aloittanut käytännön työn hankkeessa elokuussa.

7. Käynnistetään siirtyminen tietomallipohjaiseen kaupunkiseutusuunnitteluun

Tampereen kaupunkiseutu on osallistunut kansallisen kaupunkiseutusuunnitelman tietomallin valmistelutyöhön Ympäristöministeriön vetämän hankkeen ohjausryhmässä sekä projektiryhmässä. Tietomalli otetaan käyttöön Tampereen kaupunkiseudun uuden rakennesuunnitelman osalta. Tampereen kaupunkiseudun vetämä VM-rahoitteinen Seutudigi-hanke on käynnistetty helmikuussa. Hankkeen ensimmäinen, rakennesuunnitelman seurantamittareiden määrittelyyn tähdännyt vaihe on päätynyt ja seuraavaksi hankkeessa aloitetaan seurantajärjestelmän rakentaminen tehdyn määrittelytyön pohjalta. Seurantajärjestelmä hyödyntää tietomallimuodossa laadittavaa rakennesuunnitelmaa.

Hyvinvoiva yhteisö: Uudistamme palveluja digitalisaation ja kokeilujen avulla. Korostamme kuntalaisten hyvinvointia ja yhdessä tekemistä yhteisömme menestystekijänä. Toimenpiteitä kohdistetaan helpon asioinnin ja toimijoiden aktiivisuuden edistämiseen.

8. Tuetaan yhdyspintaratkaisujen rakentamista kuntien ja hyvinvointialueen välille sekä kehitetään kuntien hyvinvointijohtamisen prosesseja ja välineitä.

Hyvinvointipalvelujen työryhmä kävi huhtikuussa 2022 tavoitekeskustelun ja päätti, että elokuussa järjestetään erillinen hyvinvointijohtamiseen liittyvä tapaaminen sivistysjohdolle. Tapaaminen toteutettiin 6.9.2022. Tapaamisessa käytiin kunnittain läpi hyte-organisoinnin rakenteet ja todettiin, että yhtä lukuun ottamatta hyvinvointikertomus- ja suunnitelma on laadittu ja hyväksytty. Päätettiin, että muuttuvassa tilanteessa laaditaan vuoden 2023 aikana laajempi tarkastelu kuntien hyvinvointijohtamisesta, minkä jälkeen päätetään seudullisista yhteistyön paikoista. Sivistysjohdon mukaan seudullisesta yhteistyöstä hyötyisi myös hyvinvointialue etenkin, kun tavoitteena on alustavasti kehittää yhteisiä tiedolla johtamisen malleja, käytäntöjä ja tiedolla johtamiseen liittyvää osaamista kunnissa.

Osana asuntopoliittisen ohjelman toteuttamista Masto on nimennyt asumisen pienryhmän, jonka yhtenä tehtävänä on alustaa asumista koskeva yhdyspinta ko. toimijoiden välille.

9. Hyväksytään Seutuliike-ohjelman toimenpiteet liikkumisen edistämiseksi ja liikkumattomuuden kustannusten vähentämiseksi.

Vuoden alussa on toteutettu yhteistyössä UKK-instituutin kanssa KunnonKartta - tutkimukseen liittyvä seudullinen otanta, jonka tulokset valmistuvat alkusyksystä. Tutkimus täydentää seudulla vuonna 2021 valmistuneita LIITU2 - tuloksia ja laajempaa raporttia toisen asteen opiskelijoiden liikkumisesta sekä koulumatka- ja liikkumiskyselyä. Seutuliike-ohjelman toimenpideohjelman laatimiseksi on nimetty työryhmä, joka aloittaa työskentelyn syyskuun aikana.

10. Kehitetään välineitä alueellisen eriytymisen ja koulusegregaation ehkäisemiseksi.

TAKE-hanke (TKS alueellinen eriytyminen ja koulusegregaation ehkäiseminen) sai YM/OKM rahoituksen 2022-2023 vuosille. Suunnitelman mukaan elokuussa valmistui hankkeen ensimmäinen selvitys, missä kartoitettiin kuntien sivistyspalvelujen ja maankäytön yhteistyökäytäntöjä alueellisen eriytymisen ehkäisemiseksi ja koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseksi. Elokuussa käynnistyi myös hankkeen toinen vaihe eli opinpolkuindeksin rakentaminen. Tätä työtä varten seutuyksiköön palkattiin hankerahoituksella projektitukija.

Seutuyhteistyön yleinen kehittäminen

11. Viimeistellään seutustrategia kuntien päätöksentekoon

Seutuhallitus hyväksyi kokouksessaan 22.6.2022 ”vehreä metropolimme” seutustrategian jäsenkuntien valtuustojen hyväksyttäväksi. Toteutusohjelman seutuhallitus hyväksyi 28.9.2022.

12. Vahvistetaan ennakointiosaamista seutusuunnittelussa.

Seutuluoitsi on toteuttanut seudun strategista kansainvälistymisen tavoitetta tukeneen skenaariotyön konsultin kanssa helmi-kesäkuun aikana. Skenaariotyöhön ja siinä käytettyihin tulevaisuuden tutkimuksen menetelmiin osallistui laajasti seudun työryhmien jäseniä ja muita seudun sidosryhmiä. Työn tuotoksia ovat mm. varautumissuunnitelmat erilaisiin ulkoisen toimintaympäristön kehityskulkuihin, suosituksia skenaarioista riippumattomista välttämättömistä toimenpiteistä ja kehitysehdotuksia, joiden uskotaan vahvistavan seudun kansainvälistymispyrkimyksiä.

Seututoimisto on käynnistänyt Tulevaisuuksia kaupunkiseudulla -podcastin, jossa on vierailut eri teemojen asiantuntijoita ja johtavia viranhaltijoita.

Seutustrategian toimeenpanoa tukevassa työryhmien uudelleen organisoinnissa ja Seutuluoitsin toimintamallin uudistamisessa (nyt: Kestävän siirtymän työryhmä) on pyritty vahvistamaan ennakointityön vuoropuhelua muiden seututyöryhmien kanssa

MAL-VERKOSTO

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä hallinnoi valtakunnallista MAL-verkostoa. Työllä tuetaan jäsenyhteisöjen strategista MAL-työn integraatiota, ilmiöpohjaista yhdyskuntarakenteen suunnittelua ja tietopohjaista maankäytön ja liikenteen yhteensovittamistyötä kaupunkiseututasoisen suunnittelun hyviä käytäntöjä. Vuonna 2022 oli yhteensä 18 jäsenkaupunkia tai -seutua, YM, TEM, VM, LVM, Traficom ja Väylä, ARA, Kuntaliitto sekä hankekumppaneina Kuntaliitto, Aalto-yliopisto, Tampereen yliopisto ja Suomen ympäristökeskus SYKE (KAUPSU, PERUS-SKENE - hankkeet sekä ja Elinvoimaiset kaupunkiseudut teemaverkosto). Verkoston vuosittaista toimintaa raamittaa Verkostostrategia ja siihen liittyvä verkostosopimus sekä yhdessä jäsenistön kanssa hyväksytyt ja strategiset painopistealueet. Toimintamuotoja ovat yhteistyöhankkeet, vertaisoppimisen foorumit ja sparraus sekä valtakunnallisten ja alueellisten tilaisuuksien järjestäminen sekä viestintä.

MAL-verkoston valtakunnallista, valtiotoimijoita ja seutuja yhdistävää ohjausryhmää johtaa vuonna 2022 toimivat Anne Jarva kuntaliitosta ja varapuheenjohtajan yleiskaavapäällikkö Paula Paaajanen Oulun kaupungilta. Raportointikaudella ohjausryhmän kokouksia pidettiin kolmesti: helmikuussa, huhtikuussa ja kesäkuussa. Koordinaatiossa on vuonna 2022 palkattuna 2 henkilöä, kehittämisspäällikkö ja suunnittelupäällikkö. Korkeakouluharjoittelijoita ei ollut. Verkostotoiminnassa hyödynnettiin edellisenä vuonna hyväksytyä Viestintäsuunnitelmaa, jonka mukaisesti Uutiskirjeitä on tuotettu v. 2022 kolme kappaletta ja Blogeja samoin kolme (2 verkostosivuilla ja 1 Tieto käyttöön sivulla).

Hankkeet 1.1.-31.8.2022:

- Toteutettiin VN TEAS PERUS-SKENE hanketta (2021-2022), jossa luotiin skenaariotarkastelu alue- ja yhdyskuntarakenteen tilannekuvasta ja tulevaisuudesta. Hankekumppaneina olivat Aalto -yliopisto, Syke ja MAL-verkosto sekä valtioneuvosto. Hankkeessa järjestettiin työpajaoja ja loppuseminaari (syyskuussa). Tuloksena oli raportti, Poliittikasuosituksset ja viestintätuotoksia VNK:n Tieto käyttöön alustalla. Hanke kävi läpi tieteellisen arvioinnin.
- Aloitettiin vuoden 2022 yhteistyöhanke kaupunkiseutujen katuverkon suoritelaskennan kehittämiseksi eli Kilometrit Katuverkolle -hanke Traficomin, Väylän, Tilastokeskuksen ja MAL-verkoston jäsenkaupunkien kanssa. Hankkeen toteuttajaksi valittiin toukokuussa 2022 Sitowice oy.
- Aloitettiin Kuntaliiton, ympäristöministeriön ja MAL-verkoston yhteistyöhanke Kaupunkiseutusunnittelun uudet mallit - vertaistuki ja hyvät käytännöt, KAUPSU -hanke, jossa on em. tahojen lisäksi 9 verkoston jäsenseutua mukana (MAL-

sopimusseudut ja yhteisen yleiskaavan seudut Joensuu ja Kotka-Hamina). Hanke päättyy tammikuussa 2023.

- Aloitettiin Asemasneutujen yhteistyön valmistelu Traficom ja Väylän kanssa syys-talvella 2022-2023 järjestettäviä työpajoja varten.

MAL-verkosto osallistui alueellisen verkostoyhteistyön ja teemaverkostojen rahoitushakuun 2021. Valtioneuvosto myösi MAL-verkostolle 550 000 euroa. Yhteensä kokonaisrahoitus on 20% omarahoitusosuudella on 687.500 euroa vuosille 2021-2023. Valmistelussa nimeksi on muodostunut Elinvoimaiset kaupunkiseudut -teemaverkosto, joka toteutetaan yhteishankkeena Tampereen yliopiston ja SYKE:n kanssa. Lisäksi Kuntaliitto osallistuu KAUPSU hankkeen toteutukseen. Yhteissopimus laadittiin toukokuussa 2022, hankkeiden toteutus on hankesuunnitelman mukaista. Teemoina ovat Asemaseutujen kehittäminen elinkeinoyhteistyössä, asumisen ennakointi ja monipaikkaistuminen, ennakoiva elinkeinoyhteistyö yhdyskuntarakenteen suunnittelussa sekä kaupunkiseutusuunnittelun uudet mallit (Kaupsu-hanke).

TALouden TOTEUTUMINEN 1.1.-31.8.2022

Talousarvioraportti 1.1.-31.8.2022 näyttää n. 8000 euron ylijäämää, joka kertyy seutuyksikön tehtäväkokonaisuudesta. Kuntien maksuosuudet ovat toteutuneet 100 %:sti. Tilinpäätösennusteen mukaan talous toteutunee jonkin verran alijäämäisenä vuoden lopussa. MAL-verkostolla ei ole vaikutusta kuntayhtymän yli- tai alijäämän muodostumiseen.

SEUTUYKSIKÖ	JAKSOTETTU 1.1.-31.8.2022			ENNUSTE
	TA	TOT	TOT%	11.-31.12.
Myyntitulot/kunnat	756 730,00	756 730,00	100,0	1 135 100,00
Muut tuet ja avust.	0,00	0,00	0,0	0,00
Tulot yht.	756 730,00	756 730,00	100,0	1 135 100,00
Palkat ja palkkiot	377 470,00	408 364,00	108,2	624 540,60
Sivukulut	72 800,00	72 323,94	99,3	111 485,90
Palvelujen ostot	262 200,00	232 634,55	88,7	393 951,80
Vuokrat	36 270,00	31 303,00	86,3	46 950,20
Tarv., yms.	6 000,00	3 485,87	58,1	0,00
Kaluston hankinta	2 000,00	0,00	0,0	0,00
Menot yht.	756 740,00	748 111,36	98,9	1 176 928,50
+ yli /- alijäämä	-10,00	8 618,64		-41 828,50

MAL-verkosto	JAKSOTETTU 1.1.-31.8.2022			ENNUSTE
	TA	TOT	TOT%	11.-31.12.
Myyntitulot/alueet	137 570,00	87 770,00	63,8	126 069,29
Muut tuet ja				
avust.	92 730,00	29 600,00	31,9	60 000,00
Tulot yht.	230 300,00	117 370,00	51,0	186 069,29
Palkat ja palkkiot	83 640,00	80 876,93	96,7	112 844,80
Sivukulut	14 330,00	16 048,16	112,0	24 077,80
Palvelujen ostot	123 200,00	13 432,75	10,9	38 149,10
Vuokrat	7 800,00	3 477,09	44,6	5 767,00
Tarv., yms.	1 340,00	3 481,09	259,8	5 195,70
Kaluston hankinta	0,00	0,00	0,0	0,00
Menot yht.	230 310,00	117 316,02	50,9	186 034,40
+ yli /- alijäämä	-10,00	53,98		34,89

KY YHTEENSÄ	JAKSOTETTU 1.1.-31.8.2022			ENNUSTE
	TA	TOT	TOT%	11.-31.12.
Myyntitulot	894 300,00	844 500,00	94,4	1 261 169,29
Muut tuet ja				
avust.	92 730,00	29 600,00	0,0	0,00
Tulot yht.	987 030,00	874 100,00	88,6	1 321 169,29
Palkat ja				
palkkiot	461 110,00	489 240,93	106,1	737 385,40
Sivukulut	87 130,00	88 372,10	101,4	135 563,70
Palvelujen ostot	385 400,00	246 067,30	63,8	432 100,90
Vuokrat	44 070,00	34 780,09	78,9	52 717,20
Tarv., yms.	7 340,00	6 966,96	94,9	5 195,70
Kaluston				
hankinta	2 000,00	0,00	0,0	0,00
Menot yht.	987 050,00	865 427,38	87,7	1 362 962,90
+ yli /- alijäämä	-20,00	8 672,62		-41 793,61